

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БОЕРГАН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

КАРАР

« 24 » сентябрь 2020 ел

№ 8

Боерган авыл жирлеге Башкарма комитеты
Житәкчесе һәм Башкарма комитеты
вазыйфай затлары тарафыннан
гражданның мөрәжәгатьләрен карау
буенча эш тәртибен раслау турында

«Россия Федерациясе гражданның мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба – 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль закон), «Татарстан Республикасында гражданның мөрәжәгатьләре турында» 2003 елның 12 маендагы 16-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Боерган авыл жирлеге уставы нигезендә

КАРАР БИРӘ:

1. Боерган авыл жирлеге вазыйфай затлары тарафыннан гражданның мөрәжәгатьләрен карау һәм шәхси кабул итү тәртибен расларга (алга таба – тәртип).
2. Боерган авыл жирлегенә жирле үзидәрә органнарына гражданның мөрәжәгатьләрен карау буенча әлеге тәртибкә таянып эш итәргә тәкъдим итәргә.
3. Граданның мөрәжәгате буенча эш оештыруны, аларны үз вакытында карауны һәм үтәлешен контрольдә тоту тотуны Боерган авыл жирлеге Башкарма комитеты Житәкчесенә (башлыгына) йөкләргә.
4. Жаваплы затларны билгеләргә:
  - гражданның мөрәжәгатьләрен, шул исәптән шәхси кабул итү вакытында кәргән, авыл жирлеге жирле үзидәрә органнарына почта элементәсе, электрон документ әйләнеше системасы, муниципаль районның интернет-кабул итү бүлмәсе аша язмага килгән гражданның мөрәжәгатьләрен үз вакытында теркәү, гражданның язма мөрәжәгатьләрен үз вакытында карау һәм аларның үтәлешен контрольдә тоту буенча вазыйфай бурычлары нигезендә Боерган авыл жирлеге Башкарма комитеты Житәкчесе урынбасары Шамилова Илүзә Фоатовнаны.
5. Боерган авыл жире үзидәрә органнарына гражданның мөрәжәгатьләрен үз вакытында теркәү, шулай ук мөрәжәгатьләренә үз вакытында каралуын һәм үтәлешен контрольдә тоту өчен өчен жаваплы затларны билгеләргә.

6. Әлеге қарарны районның рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасы рәсми хокукий мәғлүмат порталында урнаштырырга.

7. Әлеге қарар үтәлешен контрольдә тотуны үз жаваплылығымда калдырам.

Бюрган авыл жирлеге
Башкарма комитеты Житәкчесе

Ф.В.Шайхразиев

Бюрган авыл жирлеге вазыйфай затлары тарафыннан гражданның мөрәжәгатьләрен карау һәм шәхси кабул итү тәртибе

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Бюрган авыл жирлеге вазыйфай затлары тарафыннан гражданның мөрәжәгатьләрен карауның һәм шәхси кабул итүнең әлеге тәртибе (алга таба – тәртип) «Россия Федерациясе гражданның мөрәжәгатьләрен карау тәртибе турында» 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба – 2006 елның 2 маендагы 59-ФЗ номерлы Федераль закон), «Татарстан Республикасында гражданның мөрәжәгатьләре турында» 2003 елның 12 маендагы 16-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә эшләнә.

1.2. Әлеге тәртип белән Россия Федерациясе гражданның (алга таба – гражданин) Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе белән беркетелгән жирле үзидарә органнарына мөрәжәгать итү хокукын гамәлгә ашыруга бәйле хокукый мөнәсәбәтләр жайга салына, шулай ук Бюрган авыл жирлеге жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлары (алга таба – орган һәм вазыйфай затлар) тарафыннан гражданның мөрәжәгатьләрен карау тәртибе билгеләнә.

2. Әлеге нигезләмәдә кулланыла торган төп төшенчәләр

2.1. Гражданның мөрәжәгате (алга таба – мөрәжәгать) – жирле үзидарә органына яисә вазыйфай затка язма рәвештә яисә электрон документ формасында жиберелгән тәкъдим, гариза яки шикаят, шулай ук гражданның дәүләт органына, жирле үзидарә органына телдән мөрәжәгате;

2.2. тәкъдим – гражданның законнары һәм башка норматив хокукый актларны, жирле үзидарә органнары эшчәнлеген камилләштерү, ижтимагый мөнәсәбәтләрен үстерү, дәүләт һәм жәмгыять эшчәнлегенә социаль-иқтисадый һәм башка өлкәләрен яхшырту буенча рекомандациясе;

2.3. гариза – гражданның аның конституция хокукларын һәм ирекләрен яки башка затларның конституция хокукларын һәм ирекләрен гамәлгә ашыруда ярдәм итү турында үтенече, яисә законнар һәм башка норматив хокукый актлар бозылу, жирле үзидарә органнары һәм вазыйфай затлар эшендәге житешсезлекләр турында хәбәр итү, яисә күрсәтелгән органнарының һәм вазыйфай затларның эшчәнлегенә тәнкыйть;

2.4. шикаят – гражданның бозылган хокукларын, ирекләрен яки законлы мәнфәгатьләрен яисә башка затларның хокукларын, ирекләрен яки законлы мәнфәгатьләрен торгызу яисә яклау турында үтенече;

2.5. вазыйфай зат – хақимият вәкиле функцияләрен даими, вакытлыча яисә махсус вәкаләт буенча башкаручы яисә жирле үзидарә органында оештыру - идарә итү, административ - хужалык функцияләрен башкаручы зат.

2.6. коллектив мөрәжәгать дигәндә ике яки аннан күбрәк гражданның, гражданнар, шул исәптән юридик затлар берләшмәләре мөрәжәгәте, шулай ук тавыш бирү яки митингта яисә жылышта катнашучыларның имзаларын жыю юлы белән кабул ителгән мөрәжәгать аңлашыла.

3. Гражданнарның язма рәвештә язылган мөрәжәгатьләре

3.1. Гражданнарның язмага мөрәжәгатьләре тәкъдимнәр, гаризалар һәм шикаять рәвешендә керә.

3.2. Гражданның язма рәвештә баян ителгән мөрәжәгәте мөрәжәгать жибәрелә торган жирле үзидарә органының исемен һәм адресын яисә тиешле вазыйфай затның фамилиясен, исемен, атасының исемен, яисә тиешле затның вазыйфасын, шулай ук тәкъдимнең, гаризаның яки шикаятьнең асылын баян итүне, үз фамилиясен, исемен, атасының исемен (соңгысын – булган очракта), жавап жибәрелергә тиешле почта адресын, мөрәжәгатьне яңадан адреслау турында хәбәрнамәне, шәхси имзаны һәм датаны үз эченә алырга тиеш.

3.3. Органга яисә вазыйфай затка электрон документ рәвешендә кергән мөрәжәгать законнарда һәм әлеге тәртиптә билгеләнгәнчә каралырга тиеш. Мөрәжәгәтәтә граждан үз фамилиясен, исемен, атасының исемен (соңгысы – булган очракта), жавап жибәрелергә тиешле электрон почта адресын, мөрәжәгатьне яңадан адреслау турында хәбәрнамәне мәжбүри рәвештә күрсәтә. Граждан мондый мөрәжәгәткә кирәкле документларны һәм материалларны электрон формада теркәргә хокуклы.

3.4. Гражданнар тәкъдимнәр, гаризалар, шикаятьләр белән Татарстан Республикасы дәүләт телләрендә, туган телдә яки Россия Федерациясе халыкларының теләсә кайсы башка телендә мөрәжәгать итәргә хокуклы. Гражданнарның тәкъдимнәренә, гаризаларына, шикаятьләренә жавап мөрәжәгать телендә бирелә. Мөрәжәгать телендә жавап бирү мөмкин булмаган очракта, Татарстан Республикасы дәүләт телләре кулланыла.

3.5. Аларны хәл итү орган компетенциясенә керми торган мәсьәләләрне үз эченә алган язма мөрәжәгатьләр, аларны теркәгәннән соң жиде көн эчендә мөрәжәгәтәтә куелган мәсьәләләрне хәл итү компетенциясенә керә торган тиешле органга яисә тиешле вазыйфай затка, мөрәжәгать жибәргән гражданга мөрәжәгатьне яңадан адреслау турында хәбәр итеп, әлеге тәртипнең 1.5 пункттында күрсәтелгән очрактан тыш, жибәрелә. Шул ук вакытта хәбәрнамәнең текстында Федераль законның тиешле статьясына сылтама булырга тиеш.

3.6. Язма мөрәжәгәтәтә куелган мәсьәләләрне хәл итү берничә орган яисә вазыйфай зат компетенциясенә керсә, мөрәжәгатьнең күчermәсе теркәлгәннән соң жиде көн эчендә тиешле органнарга яисә тиешле вазыйфай затларга жибәрелә.

3.7. Карарына яисә гамәл кылуына (гамәл кылмавына) дөгъва белдерелгән органга яисә вазыйфай затка шикаятьне карауга жибәрү тыела.

3.8. Әлеге тыюга бәйле рәвештә, шикаятьне мөрәжәгәтәтә куелган мәсьәләләрне хәл итү компетенциясенә керә торган органга яисә вазыйфай затка жибәрү мөмкин түгел, шикаять тиешле карарга яисә гамәлгә (гамәл кылмауга) билгеләнгән тәртиптә судка шикаять бирү хокукын аңлатып, гражданга кире кайтарыла.

3.9. Язма мөрәжәгать текстты тәкъдимнең, гаризаның яки шикаятьнең асылын билгеләргә мөмкинлек бирмәгән очракта, мөрәжәгатькә җавап бирелми һәм ул аларның компетенциясе нигезендә органга яисә вазыйфай затка каралуга җибәрелергә тиеш түгел, бу хакта мөрәжәгатьне теркәгәннән соң җиде көн эчендә мөрәжәгать җибәргән гражданга хәбәр ителә.

3.10. Мөрәжәгать җибәргән гражданның фамилиясе яки җавап җибәрелергә тиешле почта адресы булмаган язма мөрәжәгатькә җавап бирелми. Әгәр күрсәтелгән мөрәжәгатьтә эзерләнгән торган, эшләнгән торган яисә башкарылган хокукка каршы гамәл, шулай ук аны эзерләүче, башкаручы яки башкарган зат турында мәгълүматлар булса, мөрәжәгать теркәлергә һәм органга компетенциясе нигезендә җибәрелергә тиеш.

3.11. Гражданның органың вазыйфай затларына шәхсән яисә үз вәкиле аша мөрәжәгать итәргә хокуклы.

3.12. Суд карарына шикаять белдерелә торган мөрәжәгать, теркәлгән көннән җиде көн эчендә, әлеге суд карарына шикаять бирү тәртибен аңлатып, мөрәжәгать җибәргән гражданга кире кайтарыла.

3.13. Әгәр кергән мөрәжәгатьтә әдәпсез яисә мәсхәрәле гыйбарәләр, вазыйфай затның, шулай ук аның гаилә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә янаулар булса, ул анда куелган сорауларның асылы буенча җавапсыз калдырылырга мөмкин. Бу очракта мөрәжәгать җибәргән гражданга мөрәжәгать итү хокукын явыз ният белән куллануга юл куймау турында хәбәр ителә.

3.14. Гражданның язма мөрәжәгатендә элегрәк җибәрелгән мөрәжәгатьләргә бәйле рәвештә, аңа асылы буенча берничә тапкыр язма җаваплар бирелгән сорау булган, шул ук вакытта мөрәжәгатьтә яңа дәлиләр яки хәлләр китерелмәгән очракта, күрсәтелгән мөрәжәгать һәм элек җибәрелгән мөрәжәгатьләр бер үк вазыйфай затка берничә тапкыр юнәлтелгән шартта, вазыйфай зат чираттагы мөрәжәгатьнең нигезсезлегенә һәм әлеге мәсьәлә буенча граждан белән язылышуны туктату турында карар кабул итәргә хокуклы. Бу карар турында мөрәжәгать җибәргән гражданга хәбәр ителә.

3.14.1 Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә органың рәсми сайтында 3.3 пункты нигезендә урнаштырылган сорауны үз эченә алган мөрәжәгать кергән очракта, мөрәжәгатьне теркәгән көннән җиде көн эчендә мөрәжәгатьне җибәргән гражданга Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә мөрәжәгатьтә куелган сорауга җавап урнаштырылган рәсми сайтның электрон адресы хәбәр ителә, шул ук вакытта суд карарына шикаять белдерелгән мөрәжәгать кире кайтарылмый.

3.15. Мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләнең асылы буенча җавап дөүләт яки Федераль закон тарафыннан саклана торган башка серне тәшкил итүче бөлешмәләргә игълан итмичә бирелергә мөмкин булмаган очракта, мөрәжәгать җибәргән гражданга әлеге мәгълүматларны хәбәр итү мөмкин булмауга бәйле рәвештә, анда куелган мәсьәләнең асылы буенча җавап бирү мөмкинлегенә булмау турында хәбәр ителә.

4. Гражданның язмача мөрәжәгатьләрен кабул итү, теркәү һәм исәпкә алу

4.1. Почта жиберүүлөрдө булырга мөмкин шартлаткыч, агулы һәм башка куркыныч эйберләрне үз вакытында ачыклау һәм йогышсызландыру максатында, аларны тышкы яктан карау үткәрелә. Мондый эйберләр ачыкланган яки аларның булуына шик туган очракта, почта жиберүүләре белән алга таба һәр эш кичекмәстән туктатыла һәм куркынычсызлык органының тиешле бүлекчәсе белгече чакырыла. Белгеч чакырту белән бер үк вакытта почта жиберүүләрен мәжбүри изоляцияләп, куркынычсызлык чаралары да күрелгә тиеш.

Террорчылык актларын һәм башка жинаятьләрне кылу куркынычы булган язма мөрәжәгатьләрне алганда, оператив-эзләү чараларын һәм тикшерү гамәлләрен үткәргәндә файдаланылырга мөмкин булган эзләрне саклау өчен чаралар күрелә.

4.2. Язма мөрәжәгатьләрне кабул иткәндә, аларның адресларының дөрөслеге тикшерелә. Билгеләнеше буенча китерелмәгән хатлар ачылмаган хәлдә кичекмәстән элементә почта предприятиесенә адресатка жиберү өчен кире кайтарыла.

Конвертларны ачканда, аларда хат һәм конвертка теркәлгән документлар (ертылган документлар беркетелә) тикшерелә, кергән документлар (паспорт, хәрби билет, хезмәт кенәгәсе, пенсия таныклығы һ.б., шулай ук фотографиялар һәм хатка башка кушымталар) хат текстының алдына скрепка белән беркетелә. Кушымта яки хат текстының юклығы ачыкланган очракта, конвертка текрәлә торган белешмә төзелә һәм бу хакта гражданга хәбәр ителә.

4.3. Барлык язма мөрәжәгатьләр органга яисә вазыйфай затка кергән көннән өч көн эчендә теркәлә. Һәр мөрәжәгатькә тәртип буенча теркәү номеры бирелә. Һәр яңа календарь елында яңадан кергән мөрәжәгатьләрнең нумерациясе беренче номердан башлана.

4.4. Кәгазьдә кергән язма мөрәжәгатьләр мәжбүри рәвештә сканерлана һәм электрон документ әйләнеше системасына йөкләнә.

4.5. Граждан шикаятендә күрсәтелгән белешмәләр ахыргы карарны чыгару өчен житәрлек булмаганда, гамәлләренә шикаять белдерелә торган учреждениедән яки заттан тикшерү материаллары, карар кабул итүнең нигезлегенә турында бәяләмә белән соратып алына.

4.6. Әгәр барлык сораулар каралса, алар буенча тиешле чаралар күрелсә һәм гамәлдәге законнарга туры килә торган тулы җаваплар бирелсә, гражданның хатлары хәл ителгән дип санала.

4.7. Башкаручы тарафыннан эзерләнгән мөрәжәгатькә җавап проекты орган җитәкчесенә яки компетенцияләре нигезендә мөрәжәгатьләргә җавапларны имзаларга вәкаләтле затларга кул куюга тапшырыла. Башкаручы (кул куйган затлар белән бер үк вакытта) җавапларның эчтәлегенә, ачыклығы һәм төгәллегенә, норматив актларга сылтамаңның дөрөслегенә өчен җаваплылыкка ия.

4.8. Органның вазыйфай затлары:

а) мөрәжәгатьне объектив, һәрьяклы һәм үз вакытында карауны тәэмин итәләр, кирәк булган очракта - мөрәжәгать жибергән граждан катнашында;

б) мөрәжәгатьне карау өчен кирәкле документларны һәм материалларны башка дәүләт органнарында, җирле үзидарә органнарында һәм башка вазыйфай затлардан, шул исәптән электрон формада соратып алалар, судлардан, сорау алу органнарыннан һәм алдан тикшерү органнарыннан тыш;

в) гражданның бозылган хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен торгызуга яки яклауга юнәлдерелгән чаралар күрәләр;

г) мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләрнең асылы буенча, әлеге тәртипнең 1.5, 1.6, 1.8, 1.9, 1.10, 1.11 пунктларында күрсәтелгән очрақлардан тыш, язма җаваплар бирәләр;

д) гражданга аның мөрәжәгатен башка дәүләт органына, жирле үзидарә органына яисә башка вазыйфай затка аларның компетенциясе нигезендә карау өчен җибәрү турында хәбәр итәләр.

4.9. Мөрәжәгатьне караганда, мөрәжәгатьтәге мәғлүматларны, шулай ук гражданның шәхси тормышына кагылышлы мәғлүматларны аның ризалыгыннан башка хәбәр итү рәхсәт ителми. Мөрәжәгатьтә куелган мәсьәләләрне хәл итү компетенциясенә кергән органга яисә вазыйфай затка язма мөрәжәгать җибәрү мөрәжәгатьтәге мәғлүматларны тарату булып тормый.

4.10. Гражданның язмача мөрәжәгатьләре теркәү көненнән 30 көн эчендә карала.

4.11. Мөрәжәгатьләренә карау срогы башлану дип аларны теркәү көне санала. Мөрәжәгатьләренә карау срогы тәмамлану дип мөрәжәгать авторына җавапка имза кую датасы санала.

4.12. Билгеләнгән тәртиптә каралган мөрәжәгатьләр буенча карарлар чикләнгән файдаланудагы хезмәт мәғлүматына керә алмый.

4.13. Язма мөрәжәгатькә җавап орган җитәкчесе тарафыннан аларның компетенциясе нигезендә имзлана. Җавап граждан күрсәتكән адреска җибәрелә.

Мөрәжәгатькә җавап электрон документ формасында мөрәжәгатьтә күрсәтелгән электрон почта адресы буенча һәм язма формада кергән мөрәжәгатьтә күрсәтелгән почта адресы буенча язма формада җибәрелә.

Моннан тыш, билгесез затлар даирәсе мәнфәгатьләренә кагылган тәкъдимне, гаризаны яки шикаятьне үз эченә алган мөрәжәгатькә, аерым алганда, билгесез затлар даирәсенә карата чыгарылган суд карарына карата шикаять белдерелә торган мөрәжәгатькә җавап, шул исәптән суд карарына шикаять бирү тәртибен аңлатып, Интернет мәғлүмат-телекоммуникация челтәрендә органның рәсми сайтында әлеге тәртипнең 4.11 пункты таләпләрен үтәп урнаштырылырга мөмкин.

5. Коррупция юнәлеше фактлары буенча гражданнар мөрәжәгатьләре белән эшләү тәртибе

5.1. Коррупциягә каршы хокук бозулар турында мәғлүмат ачыкланган мөрәжәгатьне алдан карау процедурасын уздырганнан соң, мөрәжәгать кичекмәстән орган җитәкчесенә тапшырыла.

Җитәкче резолюцияләр куя һәм башкаручыларны билгели. Мөрәжәгатьне карау аерым контрольгә куела.

5.2. Карары яки гамәл кылуы (кылмавы) мөрәжәгать итү предметы булып торган органга яисә вазыйфай затка мөрәжәгать җибәрелми.

5.3. Мөрәжәгатьтә әзерләнгән торган, эшләнә торган яисә башкарылган хокукка каршы гамәл, шулай ук аны әзерләүче, башкаручы яки башкарган зат турында

мәгълүматлар булса, мөрәжәгать теркәлә һәм органга компетенциясе нигезендә жибәрелә.

5.4. Мөрәжәгатьтә муниципаль хезмәткәр тарафыннан муниципаль хезмәт белән бәйлә вазыйфаларны, чикләүләрне һәм тыюларны үтәмәү, шулай ук хезмәт тәртибенә карата таләпләрне үтәмәү, муниципаль хезмәткәрдә мәнфәгатьләр конфликтына китерә яки китерә ала торган шәхси кызыксынучанлык, мәнфәгатьләр каршылыгы барлыкка килү, муниципаль хезмәткәр тарафыннан башка коррупцион хокук бозулар кылу ихтималы турында мәгълүматлар булса, орган житәкчесе кадрлар хезмәтенә коррупцион һәм башка хокук бозуларны профилактикалау буенча бүлекчәсе вазыйфай затының (коррупцион һәм башка хокук бозуларны профилактикалау буенча эш өчен җаваплы вазыйфай затларның) доклад язмасы нигезендә мөрәжәгатьтә бәян ителгән фактларга карата тикшерү үткәрүнең максатчанлыгы турында карар кабул итә. Әлеге тикшерү хезмәт тәртибе таләпләрен (муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан чикләүләрне һәм тыюларны, мәнфәгатьләр конфликтын булдырмау яисә жайга салу турында таләпләрне үтәү, «Коррупциягә каршы тору турында» 2008 елның 25 декабрдәге 273-ФЗ номерлы Федераль законда һәм башка федераль законнарда билгеләнгән бурычларны үтәү) үтәүне тикшерү булып тора һәм Муниципаль хезмәт вазыйфаларын биләүне дөгьвалаучы гражданныр һәм муниципаль хезмәткәрләр тарафыннан бирелә торган мәгълүматларның дөреслеген һәм тулылыгын тикшерү турында нигезләмәгә таянып үткәрелә.

5.5. Мөрәжәгатьтә бәян ителгән фактларны оператив-эзләү чараларын үткәрү юлы белән тикшерү зарур булса, мөрәжәгатьне карау барышында оператив-эзләү эшчәнлеген гәмәлгә ашыруга вәкаләтле дәүләт органнарына запрос жибәрелә.

5.6. Вәкаләтле органга кергән коррупция юнәлешендәге фактлар буенча гражданныр мөрәжәгәте әлеге тәртиптә билгеләнгәнчә каралырга тиеш.

5.7. Мөрәжәгатьтә куелган барлык сораулар буенча гражданныгә җавап жибәргәннән соң, мөрәжәгать контрольдән алына.

6. Гражданнырны шәхси кабул итүне оештыру

6.1 Гражданнырны шәхси кабул итү Боерган авыл жирлеге Башкарма комитеты житәкчесе, аның урынбасары тарафыннан үткәрелә.

6.2 Кабул итү урыны, кабул итү өчен билгеләнгән көннәр һәм сәгатьләр, гражданнырны кабул итү өчен җаваплы вазыйфай затларның элементә телефоннары турында мәгълүмат массакүләм мәгълүмат чаралары аша гражданнырга житкерелә һәм Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Боерган авыл жирлегенә рәсми сайтында урнаштырыла. Әлеге мәгълүмат шулай ук Боерган авыл жирлегенә мәгълүмат стендларында урнаштырыла.

6.3. Гражданнырны кабул итүне теркәү һәм исәпкә алуны органның оештыру эшләре бүлегенә әйдәп баручы белгече вазыйфай бурычлары нигезендә гражданнырны кабул итүне исәпкә алу журналында (1 нче кушымта) алып бара. Телдән мөрәжәгатьләрнең эчтәлегенә гражданның шәхси кабул итү карточкасына (2 нче кушымта) кертелә, ул гражданны кабул итү датасы, аның фамилиясе, исеме, атасының исеме (соңгысы – булганда), аның яшәү урыны, кабул итүне алып баручы

вазыйфай (вәкаләтле) затның фамилиясе, телдән мөрәжәгатьнең эчтәлеге һәм аның буенча кабул ителгән чаралар турында мәгълүматларны үз эченә алырга тиеш. Күрсәтелгән реквизитлар башка кирәкле мәгълүматлар белән тулыландырылырга мөмкин.

6.4. Шәхси кабул итү вакытында граждан шәхесен таныклаучы документны күрсәтә. Граждан мондый документны күрсәтүдән баш тарткан очракта, аның мөрәжәгате аноним буларак карала.

6.5. Кабул итүне гамәлгә ашыручы вазыйфай (яки вәкаләтле) зат гражданны игътибар белән тыңларга һәм аның мөрәжәгатенә асылын жентекләп тикшерергә тиеш. Әгәр телдән мөрәжәгатьтә баян ителгән фактлар һәм хәлләр ачык булса һәм өстәмә тикшерү таләп итмәсә, мөрәжәгәتكә җавап граждан ризалыгы белән шәхси кабул итү барышында телдән бирелергә мөмкин, бу хакта гражданны шәхси кабул итү карточкасында языла һәм граждан имзасы белән раслана. Калган очракларда мөрәжәгатьтә куелган сорауларның асылы буенча язмача җавап бирелә.

Әгәр мөрәжәгатьтә хәл ителеше компетенциягә керми торган мәсьәләләр булса, гражданга аңлатма бирелә: аңа кая һәм нинди тәртиптә мөрәжәгать итәргә кирәк.

Әгәр гражданга элек мөрәжәгатьтә куелган сорауларның асылы буенча җавап бирелгән булса, шәхси кабул итү барышында мөрәжәгатьне алга таба караудан баш тартырга мөмкин.

6.6. Вазыйфай затлар гражданны шәхси кабул итүгә бәйле мәсьәләләр буенча башка жирле үзидарә органнарына, предприятиеләргә, учреждениеләргә яки оешмаларга мөрәжәгать итәргә хокуклы, аларның житәкчеләре һәм хезмәткәрләре аларга ярдәм күрсәтергә бурычлы: кирәкле белешмә һәм мәгълүмати материаллар (норматив хокукый актлар нигезендә хәбәр ителергә тиеш булмаган мәгълүматлардан тыш) тапшырырга, квалификацияле консультацияләр, элемент белән тәэмин итәргә, кабул итү өчен хезмәткәрләргә җибәрергә һ.б.

6.7. Граждан кабул итү бүлмәсендә әйләнә-тирәдәгеләрнең тормышына һәм сәламәтлегенә турыдан-туры куркыныч тудыручы гамәлләр кылган очракта, кабул итүне алып баручы вазыйфай (яисә вәкаләтле) зат Россия Федерациясе законнары нигезендә тиешле чаралар күрә. Кирәк булганда, эчке эшләр органнары һәм ашыгыч медицина ярдәме хезмәткәрләре чакырыла.

6.8. Органнарда гражданны шәхси кабул итү өчен билгеләнгән көннәрдә һәм сәгәтләрдә беренче чиратта шәхси кабул итү хокукына ия:

1) I, II төркем инвалидлар һәм (яки) аларның законлы вәкилләре (ата-ананың берсе, уллыкка алуучылар, опекун яки попечитель);

2) Бөек Ватан сугышы ветераннары, Россия Федерациясе Геройлары, Советлар Союзы Геройлары, Социалистик Хезмәт Геройлары, Россия Федерациясе Хезмәт Герое, сугыш хәрәкәтләре ветераннары;

3) инвалид балалар, ятим балалар, ата-ана тәрбиясеннән мәхрүм калган балалар, ятим балалар һәм ата-ана тәрбиясеннән мәхрүм калган балалар арасынан затлар, шулай ук аларның законлы вәкилләре һәм мондый балаларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен тәэмин итүгә һәм яклауга бәйле мәсьәләләр буенча мөрәжәгать иткән вәкилләр;

4) кабул итүгә өч яшькә кадәр балалар белән килгән гражданны.

6.9. Шәхси кабул итү вакытында 1-4 пунктларда күрсәтелгән гражданны беренче чиратта шәхси кабул итү хокукын раслаучы документны күрсәтәләр.

6.10. Органнар житәкчеләре беренче чиратта шәхси кабул итүгә хокукы булган гражданның өстәмә категорияләрен билгели алалар.

6.11. Беренче чиратта шәхси кабул итү хокукына бер үк вакытта берничә гражданин ия булса, күрсәтелгән гражданны кабул итү аларның шәхси кабул итүгә килүе тәртибендә гамәлгә ашырыла.

7. Мөрәжәгатьләр белән эшләү торышын тикшерү һәм аларны карауны контрольдә тоту. Мөрәжәгатьләрдә булган мәгълүматны анализлау һәм гомумиләштерү

7.1. Органнар һәм вазыйфай затлар үз компетенциясе чикләрендә мөрәжәгатьләргә карау тәртибенең үтәлешен контрольдә тоталар, кергән мөрәжәгатьләрнең эчтәлеген анализлайлар, гражданның хокукларын, ирекләрен һәм законлы мәнфәгатьләрен бозу сәбәпләрен үз вакытында ачыклау һәм бетерү буенча чаралар күрәләр.

7.2. Барлык язмача мөрәжәгатьләр, шулай ук гражданны шәхси кабул итү вакытындагы мөрәжәгатьләр үтәлү сроклары буенча контрольдә булырга тиеш, аларны карау нәтижәләре турында авторга җавап бирү яки тиешле орган яисә вазыйфай зат запросы буенча мәгълүмат бирү таләп ителә.

7.3. Турыдан-туры контроль буенча эш Бюрога асыл җирлеге Башкарма комитеты житәкчесенә йөкләнә.

Мондый контрольне гамәлгә ашыручы затлар хокукы:

а) башкаручылардан һәм аларның турыдан-туры житәкчеләреннән мөрәжәгатьләргә карау барышы турында кирәкле мәгълүматларны соратып алырга;

б) билгеләнгән тәртиптә мөрәжәгатьләргә карау торышын чагылдыручы материаллар белән танышырга;

в) тиешле вазыйфай затларга мөрәжәгатьләргә карауны тикшерү барышында ачылган житешсезлекләргә бетерү буенча тәкъдимнәр кертергә.

7.4. Гражданның мөрәжәгатьләргә керүгә йогынты ясый торган сәбәпләргә ачыклау һәм бетерү максатында, еллык хисапны эзәрләгәндә гражданныдан кергән мөрәжәгатьләргә гомумиләштерү һәм анализ ясала. Күрсәтелгән анализда кергән, бүтән адрес белән җибәрелгән һәм каралган язма мөрәжәгатьләрнең, электрон документ формасында мөрәжәгатьләрнең саны турында, шәхси кабул итүдә кабул ителгән гражданин саны, гражданны шәхси кабул итү һәм күчмә кабул итү буенча вәкаләтле затлар турында, мөрәжәгатьләр тематикасы турында мәгълүмат булырга тиеш.

7.5. Мөрәжәгатьләр белән эшләүнең торышы (гражданныдан кергән мөрәжәгатьләргә анализ) Бюрога асыл җирлеге Башкарма комитеты житәкчесенең еллык хисабында чагыла һәм бирелгән форма буенча Интернет челтәрендә Бюрога асыл җирлегенең рәсми сайтында урнаштырыла (3 нче кушымта).

Гражданнар мөрәжәгатьләрен
карау буенча эш тәртібенә
1 нче кушымта

Гражданнарны кабул итүне теркәү журналы

№	ФИАи, туган елы	Эш урыны	Адресы, телефон номеры	Сорауның эчтәлеге	Искәрмә

Гражданнар мөрәжәгатьләрен
карау буенча эш тәртибенә
2 нче кушымта

БОЕРГАН АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

КИЛҮЧЕНЕҢ ШӘХСИ КАРТОЧКАСЫ

ФИИи _____

Яшәу урыны _____

Социаль хәле _____

Ташламалы состав _____

Мөрәжәгать итү датасы «__» _____ 202__ ел, журналда теркәү номеры _____

Сорау темасы _____

Әлеге сорау буенча беренче тапкыр, кабат мөрәжәгать итә _____

(кирәкчесенә астына сызарга, әгәр мөрәжәгать кабатланса, алдагы мөрәжәгатьнең датасын күрсәтергә)

Сорауның кыскача эчтәлегә _____

_____
_____
_____
_____

Житәкченең күрсәтмәләре _____

_____
_____
_____
_____

Мөрәжәгать буенча нәтижәләр _____

_____
_____
_____

Әңгәмәне алып барды
_____

Телдән җавапка риза _____

«__» _____ 202__ ел

_____
(имза)

Гражданнар мөрәжәгатьләрен
карау буенча эш тәртибенә
3 нче кушымта

Бюрган авыл җирлеге Башкарма комитетында
гражданнар мөрәжәгатьләре белән эшләү турында
статистик мәгълүматлар

Мәгълүмат исеме	Цифрлы мәгълүматлар	
	_____ ел	_____ ел
Барлык кергән мөрәжәгатьләр (хат, шәхси кабул итү, электрон мөрәжәгатьләр)		
шул исәптән электрон мөрәжәгатьләр (Интернет, электрон почта)		
Шул исәптән шәхси кабул итүдә кабул ителде:		
Контрольгә алынды		
Уңай хәл ителде		
Урынга чыгу белән тикшерелде		